

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๖๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กฎหมายมรดก

และพินัยกรรม

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

กฎหมายมรดก และพินัยกรรม

จุดประสงค์

นักเรียนวิเคราะห์กฎหมาย

มรดกและพินัยกรรมได้

ชายและหญิง ต้องมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์
จึงจะหมั้นกันได้

ใช่

ไม่ใช่

ของหมั้นคือทรัพย์สินที่ฝ่ายชายได้ให้ไว้
แก่ฝ่ายหญิงในขณะทำการหมั้น

ใช่

ไม่ใช่

ชายหรือหญิงที่มาทำการสมรสกัน
ต้องไม่เป็นคนวิกลจริต

ใช่

ไม่ใช่

ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรม
จะสมรสกันไม่ได้

ใช่

ไม่ใช่

กฎหมาย มรดก

กองมรดก

ทรัพย์สินทุกชนิด
ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่
และความรับผิดชอบต่าง ๆ ของ
ผู้ตาย

การตกทอดแห่งทรัพย์มรดก

เมื่อบุคคลตาย
มรดกของบุคคลนั้น
ตกทอดแก่ทายาท

ตัวอย่าง

นายเมฆ เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน ๑๐ ไร่
มีบิดาชื่อติน มีมารดาชื่อดาว มีพี่สาว
ชื่อนางสาวฟ้า มีลูกสาวชื่อ นางสาวฝน
เมื่อนายเมฆ ถึงแก่กรรม บ้านและที่ดิน
จึงตกเป็นของทายาท

ทายาท

ทายาทโดยธรรม

ผู้รับพินัยกรรม

คู่สมรส

ทายาท

ทายาทโดยธรรม คือ
ทายาทที่มีสิทธิรับมรดก
ตามกฎหมาย มี ๒ ลำดับ

๑. ผู้สืบสันดาน

๒. บิดามารดา

๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

๔. พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

๕. ปู่ ย่า ตา ยาย

๖. ลุง ป้า น้า อา

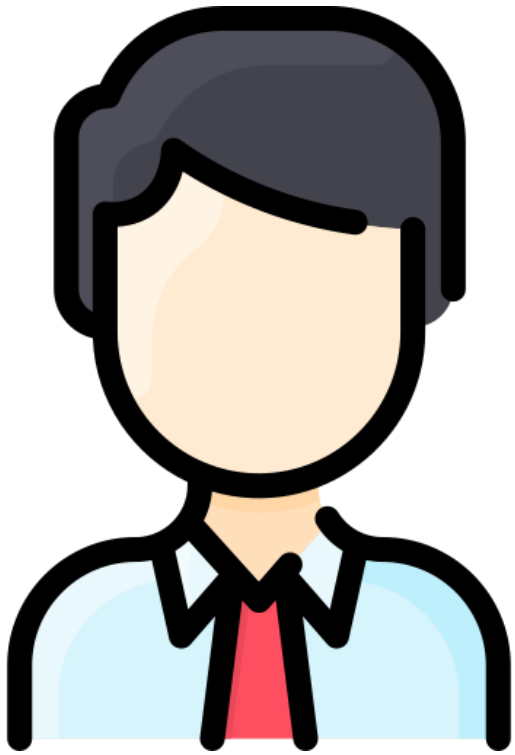
หลักญาติสนิทตัดญาติห่าง

หากทายาทลำดับต้นยังมีชีวิตอยู่ ก็เฉพาะแต่
ทายาทลำดับนั้นเท่านั้นที่มีสิทธิรับมรดก
ทายาทในลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิ
รับมรดกของเจ้ามรดก

ตัวอย่างหลักเกณฑ์สิทธิตัดญาติห่าง

๑. ผู้สืบสันดาน

๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

ทายาทลำดับที่ ๔ ๕ ๖

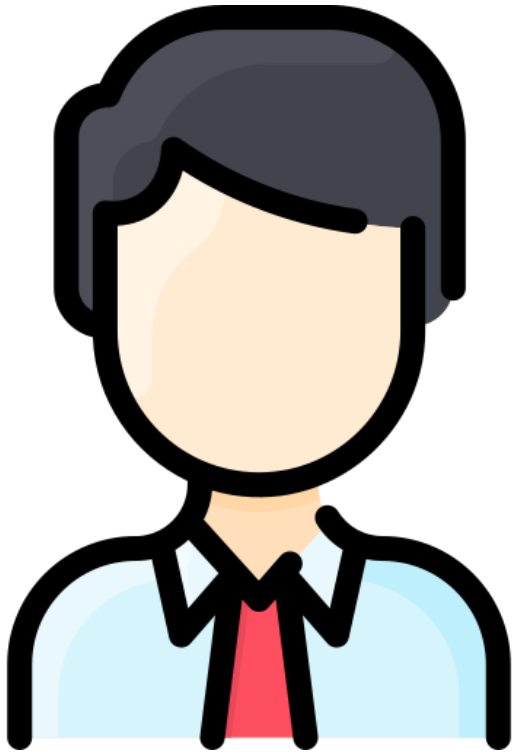
ข้อยกเว้นหลักญาติสนิทตัดญาติห่าง

หากเจ้ามรดกมีทั้งทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๑ และ ทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๒ ให้ทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๒ มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๑ แม้ว่าทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๒ จะเป็นทายาทโดยธรรมลำดับถัดลงไปก็ตาม โดยทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๒ นี้จะได้รับมรดกเช่นเดียวกับทายาทชั้นบุตร

ตัวอย่างหลักเกณฑ์สิทธิตัดญาติห่าง

๑. ผู้สืบสันดาน

๒. บิดามารดา

ทายาทลำดับที่ ๓ ๔ ๕ ๖

ทายาท

ผู้รับพินัยกรรม คือ
ทายาทที่มีสิทธิรับมรดก
ตามที่ผู้ตายกำหนดไว้ใน
พินัยกรรม

กฎหมาย พินัยกรรม

พินัยกรรม

หนังสือสำคัญที่บุคคลทำไว้ก่อนตาย แสดงความประสงค์ว่า เมื่อตายแล้วจะมอบ ทรัพย์สินที่ระบุไว้ในหนังสือนั้นให้แก่ผู้ใด

เงื่อนไขการทำพินัยกรรม

๑. ผู้ทำพินัยกรรมต้องมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปี
บริบูรณ์ขึ้นไป

ถ้าไม่ครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์จะเป็น โมฆะ

เงื่อนไขการทำพินัยกรรม

๒. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต
หรือไร้ความสามารถ

ประเภทพินัยกรรม

ประเภท	ข้อความ	การลงชื่อ	พยาน	หมายเหตุ
๑. ธรรมดา	เขียน/พิมพ์	ลายเซ็น ลายนิ้วมือ	อย่างน้อย ๒ คน	พยานห้ามพิมพ์ลายนิ้วมือ
๒. เขียนเอง	เขียน	ลายเซ็น	-	เขียนเองเท่านั้น
๓. เอกสาร ฝ่ายเมือง	เขียน/พิมพ์	ลายเซ็น ลายนิ้วมือ	อย่างน้อย ๒ คน	รับรองโดยนายอำเภอ/ผอ.เขต
๔. เอกสารลับ	เขียน/พิมพ์	ลายเซ็น	๒ คน	ใส่ซองปิดผนึกให้นายอำเภอ/ ผอ.เขตเก็บไว้
๕. วาจา	คำพูด	-	๒ คน	พยานนำไปแจ้งนายอำเภอ/ ผอ.เขต

เกมทาย

คุณ
ข

ให้นักเรียนอ่านข้อความ
ที่กำหนดให้ แล้วทำเครื่องหมาย

และ ✘ หน้าข้อความนั้น

๑.ทายาทโดยธรรม มี ๗ ลำดับ

๒.ผู้สืบสันดาน คือ ทายาทโดยธรรมลำดับที่ ๑

๓.พินัยกรรมคือหนังสือสำคัญที่บุคคลทำไว้ก่อนตายว่า
เมื่อตายแล้วจะมอบทรัพย์สินที่ระบุไว้ในหนังสือนั้นให้แก่ผู้ใด

๔.ผู้ทำพินัยกรรมต้องมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

กิจกรรม
นักสืบตัวน้อย

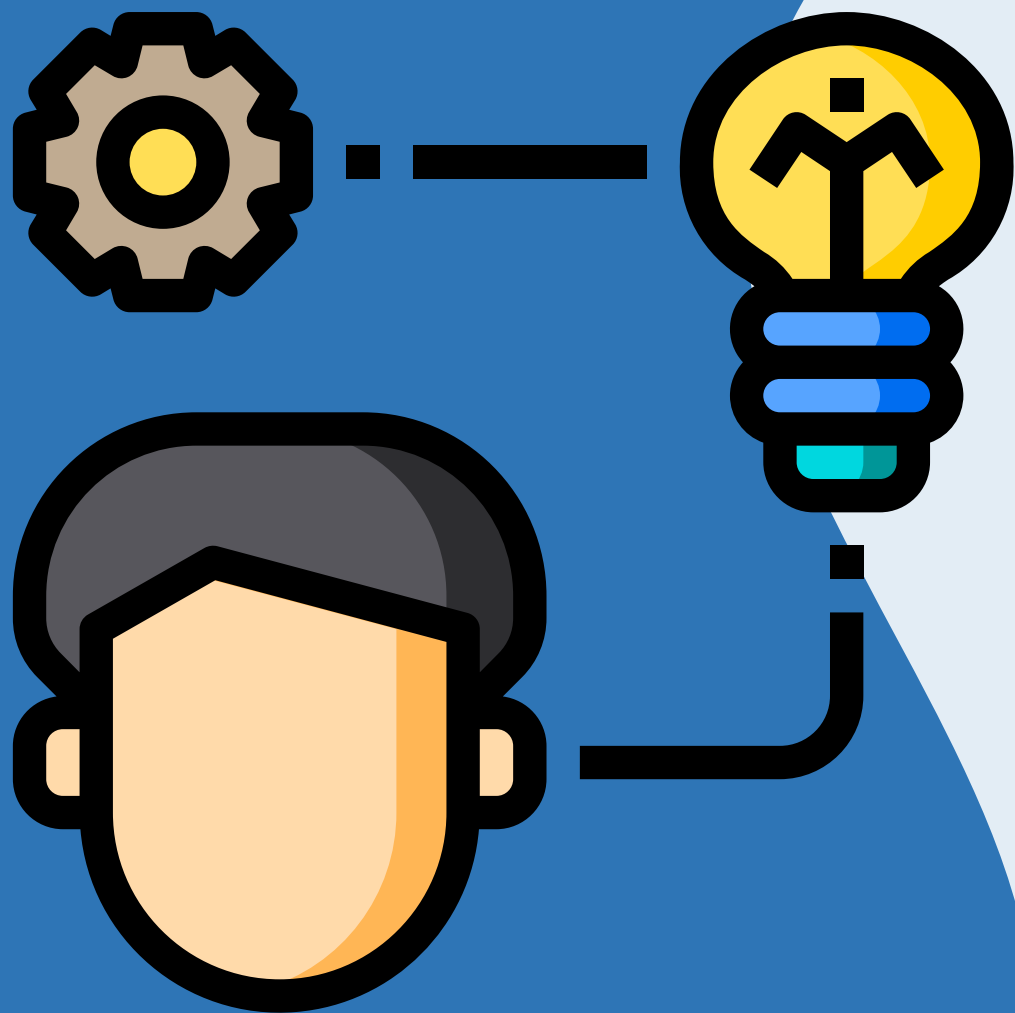

กิจกรรมนักสืบตัวน้อย

นายเมฆ เป็นเจ้าของบ้านริมทะเล และที่ดินบนดอย ๑๐๐ ไร่
มีบิดาชื่อติน มีมารดาชื่อดาว มีพี่สาว ชื่อนางสาวฟ้า มีป้า
ชื่อนางทราย และมีลูกสาวชื่อ นางสาวฝน ในขณะที่ตนอายุ ๓๐ ปี
ได้เขียนพินัยกรรม จะยกบ้านริมทะเลให้นายสายฟ้า
วันหนึ่ง นายเมฆได้ประสบอุบัติเหตุถึงแก่ความตาย

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนระบุผู้รับมรดก
ตามแผนผังลำดับทายาทให้ถูกต้อง

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์
และวิเคราะห์ว่า ผู้ใดมีสิทธิได้รับ
ส่วนแบ่งในทรัพย์มรดก

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนระบุผู้รับมรดกตามแผนผังลำดับทายาทให้ถูกต้อง

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ และวิเคราะห์ว่าผู้ใดมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์มรดก

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงาน กฎหมายมรดกและพินัยกรรม
๒. ครูให้นักเรียนลงมือทำใบงานได้
๓. ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม

ทายาท

ทายาทโดยธรรม

ผู้รับพินัยกรรม

-
-
-
-
-
-

กิจกรรมนักสืบตัวน้อย

นายสุริยันและนางจันทร์เป็นสามีภรรยากันได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย และมีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือ เด็กชายตะวัน และนายสุริยันมีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๒ คน คือ นายเมฆา และนางน้ำฟ้า นายสุริยันเป็นคนที่ขยันทำงานมีทรัพย์สินจำนวนมาก ได้แก่

กิจกรรมนักสืบตัวน้อย

บ้านริมทะเล เงินสด ๑๐ ล้านบาท และตึกแถว ในขณะที่ตน
อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ได้เขียนพินัยกรรม “ข้าพเจ้ามีความประสงค์
จะยกบ้านริมทะเลให้นายธันวา ซึ่งเป็นเพื่อนที่สนิท”
วันหนึ่งนายสุริยันได้ประสบอุบัติเหตุถึงแก่ความตาย

กิจกรรมนักสืบตัวน้อย

ให้วิเคราะห์ว่า ผู้ใดมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์มรดกของ
นายสุริยันบ้าง

.....

.....

.....

สรุป

มรดกกำหนดว่าเมื่อบุคคลใดตาย และทำพินัยกรรมไว้
มรดกจะตกทอดแก่บุคคลที่ผู้ตายระบุไว้ในพินัยกรรม
หากไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้มรดก จะตกทอดแก่
บุคคลที่เป็นทายาทและคู่สมรส

บทเรียนครั้งต่อไป

กฎหมายเกี่ยวกับ บัตรประจำตัวประชาชน และการรับราชการทหาร

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖